

D 22/10

Revisorsnämnden (RN) har tagit del av en kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar av vilken framgår att Bolagsverket har riktat ett likvidationsföreläggande mot X Revisionsbyrå Aktiebolag (revisionsbyrån). Detta förhållande har föranlett RN att inhämta ytterligare uppgifter från Bolagsverket samt att öppna detta disciplinärende avseende auktoriserade revisorn A-son som var ställföreträdare för revisionsbyrån.

Av handlingarna i ärendet framgår följande.

A-son bedriver sin revisionsverksamhet i revisionsbyrån. Han äger samtliga aktier i bolaget och är ensam styrelseledamot. Årsredovisningen för räkenskapsåret 2008 gavs inte in till Bolagsverket i rätt tid. Under år 2009 påförde Bolagsverket revisionsbyrån tre förseningsavgifter. Den sista av dessa beslutades den 28 december 2009. Likvidationsföreläggandet publicerades den 27 januari 2010. Senaste svarsdatum för revisionsbyrån sattes till den 15 mars 2010. Sistnämnda dag inkom revisionsbyråns årsredovisning till Bolagsverket.

Revisionsbyrån har ett helägt dotterbolag (aktiebolag). Inte heller detta bolag inkom med årsredovisning till Bolagsverket för räkenskapsåret 2008 i rätt tid. Bolagsverket påförde dotterbolaget tre förseningsavgifter under år 2009. Den sista beslutades den 28 december 2009. Likvidationsföreläggandet publicerades den 14 april 2010 med sista svarsdatum den 31 maj 2010. A-son har till RN ingett en årsredovisning för dotterbolaget som han i egenskap av ensam styrelseledamot undertecknat den 8 mars 2010. Av fastställelseintyget framgår att resultat- och balansräkningarna fastställdes på ordinarie bolagsstämma den 6 maj 2010. I förvaltningsberättelsen anges att bolaget bedriver revisionsverksamhet.

A-son har anfört följande.

Han har bedrivit revisionsverksamhet i revisionsbyrån sedan 1970-talet. Årsredovisningarna har, med ett undantag, alltid ingetts till nuvarande Bolagsverket i rätt tid. Fram till april 2007 bedrev han verksamheten tillsammans med en annan revisor. Revisionsbyrån hade också i slutet av 1990-talet anställt en person som tillsammans med A-sons kollega svarade för byråns kamerala rutiner. Sedan kollegan lämnat revisionsbyrån och den andra personen övergått till en annan anställning träffades en överenskommelse om att den sistnämnde (nedan konsulten) även i fortsättningen skulle utföra kamerala tjänster åt revisionsbyrån. Uppdraget avsåg tiden från den 1 januari 2007 till och med den 31 augusti 2008. Konsulten hade samma rätt som tidigare att utföra revisionsbyråns bankbetalningar via internet. Hon förfogade även över byråns e-legitimation hos Skatteverket och svarade för byråns periodiska deklARATIONER avseende moms via internet.

Vid granskningen av revisionsbyråns räkenskaper för 2007 uppdagades att konsulten hade gjort sig skyldig till omfattande oegentligheter. Revisionsbyrån lät utreda omfattningen och resultatet av konsultens handlande. Utredningen visade att konsulten hade manipulerat uttag genom att bl.a. redovisa fiktiv ingående moms med följd att revisionsbyrån obehörigen tillgodogjorde sig utbetalningar från Skatteverket. Konteringen gav sken av att det rörde sig om leverantörsbetalningar men vid instansningen debiterades ingående moms. Detta förfarande dolde det felaktiga uttaget och upprätthöll likviditeten i byrån. Vidare hade konsulten utan grund rubricerat och behandlat vissa uttag som lön till sig själv. Revisionsbyrån upplyste Skatteverket om oegentligheterna. Skatteverket utredde därefter byråns momsredovisning för åren 2007 och 2008. Denna utredning avslutades våren 2009. Konsultens agerande utreddes även av

Ekobrottsmyndigheten med anledning av en anmälan avseende brottsmisstanken bedrägeri. Den utredningen inleddes i januari 2009 och avslutades i oktober samma år.

Av flera skäl var det inte möjligt för revisionsbyrån att upprätta bokslut och årsredovisning för 2008 i normal tid. Räkenskapshandlingarna fanns periodvis hos Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten. En väsentligare anledning till att årsredovisningen inte kunde ges in till Bolagsverket inom stipulerad tid var emellertid svårigheten att värdera byråns uppkomna fordran på konsulten. Denna fordran kunde preciseras först i och med att en ”villkorlig” förlikning träffats i oktober 2009. Definitiv säkerhet om förlikningsbeloppets storlek erhöles först i och med att konsulten betalade in beloppet till revisionsbyrån den 10 februari 2010. Under början av 2010 fördröjdes arbetet med upprättande av årsredovisningen ytterligare eftersom revisionsbyråns valde revisor begärde att bokföringen skulle ”köras om” i syfte att boka alla oegentligheter på ett konto och sammanföra redovisningen under ett system. Detta för att möjliggöra behandling i revisionsprogrammet.

Fram till mars 2008 samarbetade revisionsbyrån med tre revisorer. Samarbetet, som främst avsåg att man hade gemensamma kontorslokaler och gemensamma kontorskostnader, bedrevs i revisionsbyråns helägda dotterbolag som innehade hyreskontraktet till lokalerna. Dotterbolaget fungerade som ett servicebolag där de gemensamma kostnaderna redovisades, varefter utdebitering på respektive revisionsbyråer skedde. Servicebolagsverksamheten upphörde våren 2008.

Att även dotterbolaget försummade att ge in årsredovisning till Bolagsverket i rätt tid hänger helt samman med förhållandena i moderbolaget. Konsulten hade utfört tjänster även för dotterbolagets räkning. Mellanhavandena mellan moder- och dotterbolag kunde inte redas ut förrän ett bokslut och årsredovisning för revisionsbyrån kunde upprättas. De förklaringar som har lämnats avseende eftersläpningen i bokföringen i revisionsbyrån gäller även för dotterbolaget.

RN gör följande bedömning.

För att en godkänd eller auktoriserad revisor ska vara lämplig att utöva revisionsverksamhet krävs det att han eller hon åtnjuter förtroende från såväl uppdragsgivare som det allmänna. Detta förutsätter i sin tur bland annat att revisorn i sin verksamhet följer gällande bestämmelser.

Enligt 7 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551) ska aktieägarna inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår hålla en ordinarie bolagsstämma där styrelsen ska lägga fram en årsredovisning och en revisionsberättelse. Detta innebär att årsredovisningen måste vara upprättad och reviderad senast vid detta tillfälle. Vidare följer av 8 kap. 1 och 3 §§ årsredovisningslagen (1995:1554) att en bestyrkt kopia av årsredovisningen ska ha kommit in till Bolagsverket inom en månad efter det att bolagsstämman fastställde balansräkningen och resultaträkningen. Om kopior av årsredovisning och revisionsberättelse inte har kommit in till Bolagsverket inom sju månader från räkenskapsårets utgång, ska bolaget betala en förseningsavgift enligt 8 kap. 6 § samma lag. Om bolaget inte har kommit in med årsredovisning och revisionsberättelse till Bolagsverket inom elva månader från räkenskapsårets utgång, ska Bolagsverket enligt 25 kap. 11 § första stycket 2 aktiebolagslagen besluta att bolaget ska gå i likvidation.

Det ålåg A-son som ställföreträdare för det bolag i vilket han utövade sin revisionsverksamhet att se till att bolaget uppfyllde sina skyldigheter i det nu aktuella avseendet. RN anser vidare att han i egenskap av ställföreträdare för moderbolaget och ensam styrelseledamot i dotterbolaget hade samma skyldighet beträffande det senare bolaget.

Revisionsbyråns och dotterbolagets årsredovisningar för räkenskapsåret 2008 skulle ha getts in till Bolagsverket senast den 31 juli 2009. Så skedde inte. Bolagsverket påförde båda bolagen

tre förseningsavgifter och utfärdade därefter likvidationsförelägganden. Revisionsbyråns årsredovisning inkom till Bolagsverket samma dag som svarstiden i likvidationsföreläggandet gick ut.

A-son har förklarat att förseningarna framförallt är hänförliga till den svårighet som förelåg i att värdera revisionsbyråns fordran gentemot konsulten. Han har även hänvisat till att räkenskapshandlingarna periodvis fanns hos Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten samt att revisionsbyråns valde revisor våren 2010 begärde att delar av bokföringen skulle göras om.

RN anser inte att eventuella svårigheter med att värdera revisionsbyråns fordran mot konsulten till ett exakt belopp utgjorde skäl för att inte upprätta och till Bolagsverket inge årsredovisning i rätt tid. Det borde ha varit möjligt att redovisa denna fordran och i förvaltningsberättelsen eller not upplysa om den osäkerhet som förelåg. Inte heller invändningarna om att revisionsbyrån periodvis inte hade tillgång till räkenskapshandlingarna och om att byråns revisor begärde att delar av bokföringen skulle göras om motiverar enligt RN:s mening dröjsmål i den utsträckning som det här varit fråga om. RN noterar i detta sammanhang att A-son har uppgett att villkorlig förlikning med konsulten träffades i oktober 2009 och att Ekobrottsmyndighetens utredning, som låg i tiden efter Skatteverkets utredning, också var slutförd i oktober 2009. Trots detta dröjde det till mitten av mars 2010 innan årsredovisningen för revisionsbyrån gavs in till Bolagsverket.

Genom att inte se till att revisionsbyrån och dotterbolaget i rätt tid upprättat och till Bolagsverket ingett årsredovisningar för räkenskapsåret 2008 har A-son åsidosatt sina skyldigheter som ställföreträdare för revisionsföretag. Han ska därför meddelas en disciplinär åtgärd. Eftersom det som ligger A-son till last är allvarligt ska han meddelas varning.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, rättschefen Vilhelm Andersson, advokaten Annika Boström, auktoriserade revisorn Bertel Enlund, direktören Per-Ola Jansson, skattejuristen Kerstin Nyquist, enhetschefen Bertil Sjöo och auktoriserade revisorn Anita Österholm. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Adam Diamant, revisionsdirektören Kerstin Stenberg samt avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson som föredragit ärendet.